

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Autoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 994. An & quibus ex causis fieri possit Ecclesiæ novæ constructio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

c. 12. n. 10. Alia cathedralis, quæ sunt fedes Episcoporum. Alia collegiata, quæ habent communitatem clericorum Canonicorum cum eorum capite, qui capitulariter congegati agere & sigillum commune habere possunt. Barb. l. c. c. 6. n. 6. Alia matrices, per quas licet proprie intelligantur Ecclesie Cathedralis. Arg. c. 22. d. V. S. minus tamen proprie etiam inferiores, quæ alias aliquo modo sibi subjectas habent; qualis etiam dicitur parochia post sui divisionem, ita, ut quæ ex hac divisione de novo surrexerunt, dicantur filiales Arg. c. 3. h. t. alia baptismales, quæ fontem baptismalem habent, unde etiam tales dicuntur parochiales, & è contra confuso hoc nomine. Alia regulares, quæ pro habitatione divinisque officiis religiosorum principaliter constructæ. Sæculares quæ pro usu sæcularium Clericorum sub iisdem existunt. ita fere Reiffenst. h. t. n. 3. *Quest. 993. A quibus & cuius auctoritate extrui possunt Ecclesie de novo?*

Resp. Ecclesie etiam publicæ ædificari possunt à quocunque, modò per hoc non inferatur præiudicium alteri, & interveniat legitimi superioris auctoritas, alteriusque, cuius interest, consensus. Piacet. in praxi p. 1. c. 2. a. 4. n. 1. & 2. Zerol. in pr. p. 1. V. ecclesia dicto 2. & 4. Barb. jur. Eccles. l. 2. c. 2. n. 4. Pirh. h. t. n. 1. cum communi. Dixi primò: *Ecclesie publicæ*, siquidem Oratoria privata in ædibus propriis extruere potest quilibet citra intervenientem ullius alterius auctoritatem aut consensum, etiam ex intentione ibi dicendi missam, etsi ea in illis dici nequeat sine accedente consensu Episcopi. *Can. quicumque* juxta Gl. v. non licet & *can. Si quis dist. 1. de consecrat.* Trid. sess. 22. in decreto de celebr. missæ V. *neminem.* Dixi secundò: *modò per hoc non fiat præiudicium alteri*: regulariter enim eregi ea nequit, dum illius extructio vergit in præiudicium alterius Ecclesie præsertim Ecclesie parochialis. Barbos. de off. & potest. Episc. Alleg. 26. num. 1. Pirh. h. t. num. 5. Wiestn. n. 5. Reiffenst. n. 11. Arg. *Can. Ecclesia*, & *seq. caus. 16. q. 1.* Unde ante ædificationem novæ Ecclesie vocandi & audiendi sunt circumjacentium Ecclesiarum, maxime parochialium, Rectores, ut exponant, si quæ habeant & patiantur gravamina & præiudicia à tali ædificatione & si illis non auditis ædificetur nova Ecclesia, possunt ædificanti novum opus nunciare, & hac nunciacione efficere, ut ab ædificatione statim cessare, & post nunciacionem ædificata propriis sumptibus destruere teneatur ædificator juxta c. 1. & 2. de novi operis nunc. & ibi DD. præiudicium verò aliarum Ecclesiarum consistit potissimum in coherencia ædificii & damno sequente ex diminutione decimarum, oblationum, aliorumque possessione, & unum præiudicium etiam impediens dictam extructionem est, dum officit luminibus vicinarum ædium privatarum, aut impedit accessum ad eas. Valens. ad hanc rub. §. 1. n. 8. Wiestn. h. t. n. 4. ex ea ratione, quòd licet favor religionis sit summus, regulari tamen debeat ad normam iustitiæ. De causis autem, ex quibus non obstante illo præiudicio fieri possit ista ædificatio uti & de consensu superioris ad eam requisito dicitur specialiter qq. sequentibus. Unde sit

Quest. 994. An & quibus ex causis fieri possit novæ Ecclesie constructio?

I. **R**esp. Ad primum: tametsi Episcopo novas parochiales erigere competat auctoritate ei de super delegata per sedem Apostolicam tanquam e jusdem delegato. Mandos. in prax. sign. grat. tit. erectiones. Rebuff. in pr. Decret. in parochial. Leo in thes. fori Eccles. p. 2. c. 2. n. 68. juxta c. ad audientia &

Trid. sess. 21. c. 4. vide me in foro benef. p. 1. q. 155. Licet etiam procedere possit ad novæ parochie erectionem remoto appellationis obstaculo juxta c. ad audientiam b. t. non tamen unquam sine iusta & probata causa ad talem extructionem procedere potest, cum illa erectio novæ Ecclesie sit dismembratio ab antiqua Ecclesia & veluti quedam alienatio, quæ fieri non debet sine legitima causa juxta c. 1. de reb. Eccles. non alienand. idque etiam, ut videtur; etsi talis extructio non vergeret in præiudicium alterius.

2. **R**esp. Secundò talis causa sufficiens extruendi Ecclesiam novam, etiam intra limites antiquæ vel etiam alterius parochialis est in genere magna & evidens necessitas cui alio remedio occurri nequeat. Lotter. de benef. l. 1. q. 28. n. 29. & seq. talis est magna incommoditas & difficultas, undecunque proveniat, adeundi aliquam Ecclesiam parochialem pro percipiendis Sacramentis divinisque officiis audiendis, c. ad audientiam b. t. Trid. sess. 21. c. 4. de reform. quod cum requirat difficultatem magnam, modica aliqua incommoditas, causa sufficiens non est, de cuius sufficientia, dum dubitatur, Episcopi est de super arbitrari & dijudicare juxta declarationem S. congreg. ut Barb. de off. & potest. Episc. Alleg. 68. n. 2. Fagn. ad cit. c. ad audientiam n. 18. Pirh. h. t. n. 6. Arg. c. de causis, de off. deleg. Itaque in specie talis causa est nimia plurium parochianorum distantia à parochiali. Item si inter eorū villas & parochial. decurrat flumen vel torrens, qui pontem non patitur, & transvadari nequit, frequenterque intumescens, latas inundationes causat Fagn. l. c. n. 17. Barb. l. c. n. 1. Item, si Ecclesia parochialis cum suo parcho sit intra moenia urbis, præsertim, quæ vesperi mature clauditur, & mane serius aperitur, ac proinde pluribus parochianis extra habitantibus ad eam de nocte non patet accessus, in casibus repentinis pro accipiendo viatico & extrema unctione Card. de Luc. de paroch. d. 34. n. 6. Fagn. l. c. n. 19. & 20. Pirh. l. c. Wiestn. h. t. n. 6. de quo vide me in for. benef. p. 2. q. 154. n. 3. quamvis ad sufficientiam hujus causæ non requiratur, ut quandoque exinde parochiani sint mortui sine sacramentis, sed sufficiat re vera esse talis casus periculum, ut censuit. cong. apud Fagn. n. 17. Sic quoque sufficiens causa est, cur juxta c. 2. h. t. permittatur leprosis pluribus (v. g. decem Arg. c. unis. caus. 21. q. 3. vel etiam paucioribus, modò Ecclesiam dotare velint, ut Glos. in cit. c. 2. V. tot. & Hostiens. ibidem) in communi simul viventibus construere intra fines parochie Ecclesiam separatam cum cæmeterio, & habere proprium presbyterum, ob periculum contagionis, ne nimirum inter sanos habitantes, & frequentantes unà cum iis Ecclesiam eosdem inficiant Barb. in cit. c. 2. n. 1. & 2. Pirh. h. t. n. 8. ita tamen, ut Ecclesie veteri quòd ad jus parochiale præiudicium non creent, seu injuriam faciant, cum, quod iis ex pietate conceditur, in aliorum injuriam redundare non debeat. Quamvis, ut quoque statuitur cit. c. 2. dum in communi simul vivunt in una domo non teneantur decimas de hortis suis, qui sunt circa domus, eorū usui deputatis, neque de animalibus suis ibidem nascentibus & eorum nutrimentis Barb. l. c. n. 2. cum Rebuff. de decimis q. 5. n. 21. Monet. ir. eod. c. 5. q. 1. n. 35. & aliis ac proinde eas non solvendo veteri Ecclesie parochiali, dum aliàs ad eam spectant decimas, non faciunt præiudicium seu injuriam. Secus est de aliis decimis, quas solvere debent etiam ex herbis & fructibus dictorum hortorum, dum eos vendunt. Abb. in cit. c. 2. n. 5. Quod tamen privilegium leproforū simul in separata domo viventium extendendum non est ad hospitale comune leprosis & aliis infirmis, etiam si in eo hi leprosi separatim habeantur; quia se-

paratum corpus non constituunt Barb. *incit. c. 2. n. 2.* juxta decisionem Rotæ in Cord. dec. 22. Maji 1617.

3. Resp. tertio: Causa sufficiens erigendi novam Ecclesiam non est, dum Ecclesia non est capax totius populi, ac ita deformis; cum tali angustia occurri possit per ampliationem illius aut per extensionem sive adjectionem Capellæ in proprietate parochialis antiquæ. vide me *in for. benef. p. 1. g. 154. n. 3.* Item sola numerositas parochianorum ita excrecens, ut unus solus Presbyter non sufficiat ad satisfaciendum universis. Cum pro hoc casu præscribatur aliud remedium à Trid. *cit. c. 4.* ut Episcopi cogant Rectores, quibus cura animarum incumbit ad assumendum tot coadjutores, quot sufficiunt ad administranda Sacramenta & cultum divinum peragendum. Ita juxta declarationem S. Cong. & Rotæ decisionem apud Barb. *de jur. Eccl. L. 2. c. 2. n. 10.* & Fagn. *l. c. n. 24.* ubi etiam ex Lapo. *alleg. 66.* monet, quod in casibus, quibus ob nimiam distantiam vel ob flumen & mœnia difficilis est accessus ad Ecclesiam, necessarius deveniendum non fit ad extensionem novæ, si Rector illius parochianis providerit de sacerdote approbato & ordinario, qui in Capella aliqua vicina accessu facili parochianis remotis aut aliter exclusis Sacramenta necessaria ministraret, aliaque divina officia peragat. Ita Wiestn. *h. t. n. 7.* vide tamen quæ super his & præcedentibus causis monet Card. de Lug. ad Trid. *d. 16. n. 2. & seq.* apud me *l. c.*

Quæst. 995. Quænam præter justam causam ad erectionem novæ Ecclesiæ requirantur conditiones?

1. Resp. conditiones hæc sunt ferè sequentes. Primo ut Episcopus per se vel Vicarium suum generalem ad hoc speciale mandatum habentem juxta *c. nemo. dist. 1. de Consecrat.* juncta *Glos. ibid. v. veniat.* & declarat. S. Cong. Fagn. *l. c. n. 4.* erectionem faciat. Pirh. *n. 13. in fine.* Reiffenst. *n. 21.* idque in loco, ubi est competens parochianorum numerus, qualem ad minimum constituunt decem Arg. *c. unicus. caus. 10. q. 3.* cum decem constituant plebem Gl. *in c. 1. de elect. v. duo.* Fagn. *in c. ad audientiam. h. t. n. 28.*

2. Secunda ut Ecclesiæ noviter erigendæ ante erectionem constituatur dos congrua, nimirum sufficientes & stabiles redditus pro luminaribus, paramentis, fabrica, sacerdotibus, seu rectore & alio Clerico (vel ut hodie passim, laico) ipsi ministrante in Ecclesia, & illius custodiam habente, aliisque necessariis Ecclesiæ, prout constat ex *Can. 9. de Consecrat. dist. 1. & novel. 66. C. 2.* ita ut Episcopus Ecclesiæ indotatæ erectioni consensum præstare nequeat. Præstanda hæc dos, ubi aliena liberalitas non suppetit ab illa parte & communitate parochianorum (qui etiam ad hoc compelli possunt ab Ordinario) qui illam dismembrationem seu novæ Ecclesiæ erectionem urgent ob incommoda accedendi ad veterem parochiam, adeoque quorum interest eam fieri, ita ut dos veteris Ecclesiæ non patiatur detrimentum, cum, ut *c. de Lug. de decim. d. 12. n. 8.* ad istiusmodi novas erectiones cum dismembratione non solet procedi nisi cum minimo, quo fieri potest, veteris Ecclesiæ præjudicio; adeoque ut patiatur quidem illud præjudicium diminutionis jurisdictionis populi, & inde natum præjudicium diminutionis emolumentorum parochialium non verò diminutionis decimarum, quamvis etiam, dum nova erectio fit cum formali dismembratione Ordinarii, præsertim, ubi proventus Ecclesiæ matricis sunt copiosi & pars illa Parochianorum avulsa egentior, ex fructibus ad eam quomodocumque pertinentibus dotem hanc novæ

Ecclesiæ novique Rectoris congruam desumere possunt. vide me *l. c. g. 159. n. 1.* quod si verò Parochianos illos excuset inopia, neque etiam quicquam Ecclesiæ veteri præter necessaria ejusque rectori præter congruam sustentationem suppetat, onus assignandi dotē incumbit Abbati, Præposito vel similibus, quibus Parochia subiecta est in temporalibus. Pirh. *h. t. n. 10.* Wiestn. *h. t. n. 13.* juxta *C. extirpanda. Can. fin. §. licet. d. 70.* his etiam deficientibus provideri debere Episcopum de mensæ suæ redditibus, si commode fieri possit, ait Pirh. Wiestn. *LL. cit. citatis C. fin. h. t. C. inter cetera de off. Ordinar. Can. 1. Caus. 16. q. 3.* ac denique deficientibus omnibus, Parochum propriis manibus ex honesto artificio sibi quarere debere victum, astrunt Host. *ad C. ad audientiam. Col. 1. Jo-and. ib. n. 8. & Abb. n. 7.* apud Pirh. *l. c.* & hunc esse casum unicum, in quo parochialis Ecclesiæ constitui possit sine dote sic declarante S. Cong. apud Fagn. *l. c. n. 7. & 37.* teite Pirh. *l. c.*

3. Tertia, ut in Ecclesia nova servetur honor Ecclesiæ matrici debitus *C. ad audientiam. h. t.* qui juxta *Gl. ib. v. honor* & plures alios consistit in pensione seu censu aliquo annuo arbitrio Episcopi moderato eisdem pendendo, non quidem in signum subjectionis, cum hæc subiectio in jure communi fundamentum non habeat, utpote in quo, excepta Cathedrali, nulla Ecclesia super subiectione alterius Ecclesiæ habere fundatam intentionem reperitur; adeoque, si jure speciali sibi eam competere prætendat Ecclesia matrici, id probare debet v. g. quia ea illi consentiens Episcopo reservata. ut Abb. in *cit. C. ad audientiam. n. 8.* Pirh. *h. t. n. 13.* Wiestn. *n. 17.* sed in recognitionem originis ab ea deductæ & jurium in se translatorum, aut quia Parochiani novæ Ecclesiæ tenentur pro Baptismo vel sepultura adire matricem Host. *in C. ad audientiam. n. 3.* Abb. *n. 6.* Jo-and. *n. 10.* Pirh. Wiestn. *LL. cit.*

4. Quarta, ut jus patronatus seu jus præsentandi Rectorem novæ Ecclesiæ, reservetur matrici seu ejus Rectori, non tamen ejus consanguineis, ut notat Lotter *de re benef. l. c.* juxta *C. ad audientiam.* Si tamen ex propriis redditibus contulit in extensionem vel dotationem novæ parochiæ; hanc enim conditionem supponit *cit. C. ad audientiam.* & quidem cumulativè tantum cum eo, qui fundum (quem matrix non præstat eo ipso, quod nova construatur intra limites illius) ad hoc concessit vel partem dotis. ut Abb. *l. c. n. 9.* Jo-and. *n. 3.* Host. *v. fundatoris.* Pirh. *l. c.* fecus, si nihil ad hæc contulit; cum jus Patronatus juxta communem non nisi ex fundatione, constructione vel dotatione congrua competat; sed illud tunc reservatur illis, qui hæc vel unum ex his præstiterunt, ut Abb. *l. c. n. 10.* Pirh. *n. 12.* Fagn. *in cit. C. n. 3.* attestans. sic approbatum à S. Cong. contra Innoc. *in C. 6. de except. Jo-and. in C. 1. de Cap. monach. in 6.*

5. Quinta, ut ante divisionem veteris Ecclesiæ citetur & audiatur illius Rector, ut cum Gl. *in Can. nullus. dist. 99. v. Constitui.* Fagn. *l. c. n. 18.* & apud hunc S. Congreg. juxta dicta supra; cum etsi dividi possit Parochia, etiam invito Rectore antiquo juxta *C. ad audientiam.* & Trid. *l. c.* vocari tamen decet, uti & alii interesse habentes; quia dantur media, per quæ, si volunt impedire possunt extensionem novæ, etiam ex causa; ut dum se offerunt ad constituendum novum Parochum ad nutum amovibilem in Capella apta ad habenda ibi divina, ut ex Lapo Fagn. *n. 30.* Pirh. *h. t. n. 11.* ac denique Parocho novo certus districtus assignandus, de quo alibi. Verùm de hac solennitate vocandi Rectorem prioris Parochialis, dum tractatur de ejus divisione & extensione novæ, vide